

TÜRKİYE-DANİMARKA İŞ KONSEYİ

**UFUK 2020 AVRUPA
YEŞİL MUTABAKATI
TARIM VE GIDA SEKTÖRÜNE
YÖNELİK TEKLİF ÇAĞRILARI
BİLGİLENDİRME SEMİNERİ**

17 Kasım 2020, Zoom Online Konferans Sistemi

TÜRKİYE-DANİMARKA İŞ KONSEYİ

UFUK 2020 AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI TARIM VE GIDA SEKTÖRÜNE YÖNELİK TEKLİF ÇAĞRILARI BİLGİLENDİRME SEMİNERİ

17 Kasım 2020

Zoom Online Konferans Sistemi

Moderatör

- EMRAH İNCE

DEİK/Türkiye-Danimarka İş Konseyi Başkanı

Konuşmacılar

- BÜLENT ÖZCAN

T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü

- ÇINAR ADALI ÖNER

TÜBİTAK Ufuk 2020 Programı Ulusal İrtibat Noktası

Katılımcı Sayısı: 139

TOPLANTI NOTU

DEİK/Türkiye-Danimarka İş Konseyi tarafından, Türkiye'nin partner ülke olduğu Avrupa Birliği Ar-Ge hibe programı Ufuk 2020 kapsamında, AB Komisyonu tarafından Eylül ayında yayımlanan, Ocak 2021'e kadar açık kalacak ve yaklaşık 1 milyar avro fon sağlayacak olan Yeşil Mutabakat (European Green Deal) başlıklı son çağrının tarım ve gıda alanına hitap eden başlıklarının ele alındığı seminer T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı Mali İşbirliği ve Proje Uygulama Genel Müdürü Bülent Özcan ve TÜBİTAK Ufuk 2020 Programı Ulusal İrtibat Noktası'ndan Çınar Adalı Öner'in katılımları ile gerçekleştirildi.

EMRAH İNCE

DEİK/Türkiye-Danimarka
İş Konseyi Başkanı

DEİK/Türkiye-Danimarka İş Konseyi olarak, bugün T.C. Dışişleri Bakanlığı ve TÜBİTAK işbirliğinde “Ufuk 2020 Avrupa Yeşil Mutabakatı Tarım ve Gıda Sektörüne Yönelik Teklif Çağrılarını Bilgilendirme Semineri”ni düzenliyoruz.

Avrupa Birliği Çerçeve Programları; bilimsel bilgi üretimi, üniversite-sanayi işbirlikleri, AB üyeleri, aday ülkeler ve AB ile işbirliği yapan ülkeler arasında ortaklıklar kurulması yoluyla Avrupa ve çevre ülkeleri için sürdürülebilir sosyo-ekonomik kalkınmayı hedefleyen, belirli yılları kapsayan, çok uluslu programlar olarak karşımıza çıkıyor. Bu programların sekizincisi, 2014-2020 yılları arasında kapsayan Horizon 2020; Türkçe adıyla Ufuk 2020 Programı’dır. Söz konusu Program 80 milyar avroluk kaynağıyla dünyanın en büyük bütçeli Ar-Ge ve yenilik programı. Program bu yıl sonu itibarıyla sona eriyor; ancak Ufuk Avrupa adıyla 2021-2027 yılları arasında 100 milyar avroluk bütçe ile devam edecek. Ufuk 2020 Programı’nın ulusal koordinasyonunu TÜBİTAK sağlıyor.

Program’ın firmalarımız için belki de en önemli avantajı, başarılı projelere sağlanan fonun kredi değil; hibe olması, yani geri ödeme yükümlülüğünün bulunmaması. Ayrıca, Program kapsamında Avrupa’nın önde gelen firmaları ile yapılan ortaklıklar da firmalarımızın bölgede tanınırlığının artması ve gelecek işbirliklerinde akla gelecek ilk partnerlerden olmaları demek.

Türkiye’nin partner ülke olduğu AB Ar-Ge hibe programı Ufuk 2020 kapsamında European Green Deal; Türkçe adıyla Avrupa Yeşil Mutabakatı başlıklı son çağrısı AB Komisyonu tarafından Eylül ayında yayımlandı. Genel itibarıyla Yeşil Mutabakat, AB’nin 2050 yılında iklim nötr olması hedefi kapsamında; sosyal, çevresel ve ekonomik sistemlerin değişimine yönelik pek çok araç ve politikanın

hayata geçirilmesi olarak karşımıza çıkıyor. Yeşil Mutabakat, hayatımızın her alanına sirayet edecek bir stratejiye sahip. Eğer firmalarımız bu çerçevede üretim yapmaz ise, ihracat yapamaz hale gelebiliriz, mallarımız patent alamayabilir. Tersine düşünecek olursak da, eğer ülke olarak erken bir evrede buna göre konumlanabilirsek, dünyanın geri kalanına göre büyük bir avantaja sahip olabilir ve Avrupa ile olan ticaretimizi katlayabiliriz. Yani ülke olarak bu durumu lehimize çevirip fırsatlardan yararlanmak bizim elimizde.

Dolayısıyla bizim Yeşil Mutabakat'ı tarımdan sanayiye, çevreden enerjiye kadar çok iyi inceleyip bu çerçevede çalışmalar yapmamız gerekiyor. Bu minvalde, bizler de DEİK/Türkiye-Avrupa İş Konseyleri olarak, iş dünyamızın bilgi ve kullanımına sunulmak üzere bu konuda bir çalışma başlatmış bulunuyoruz. Söz konusu çalışma ile Yeşil Mutabakat sürecine ilişkin sanayimiz için bir rehber, bir yol haritası oluşturulmasını amaçlıyoruz. Çalışmamızı birkaç aylık sürecin sonunda iş dünyamıza sunmayı planlıyoruz.

Bugünkü başlığımıza dönecek olursak, Eylül ayında yayımlanan Yeşil Mutabakat çağrısı Ocak 2021'e kadar açık kalacak ve yaklaşık 1 milyar avro fon, Program'a üye olan ülkelerin kullanımına sunulacak. Bu çağrı içerisinde tarım ve gıda sektörüne hitap eden başlıkları bugünkü Seminerimiz dahilinde ele alacağız. Söz konusu desteğin, bu sektörde Ar-Ge potansiyeli taşıyan ve halihazırda çalışmaları olan firmalarımıza büyük katkı sağlayacağı su götürmez.

Genel parametrelerine bakacak olursak, "farm to fork" (tarladan çatala) biyoçeşitlilik stratejileri ile ilgili bizi neler bekliyor? Örneğin, pestisit kullanımında %50, gübre kullanımında en az %20 ve çiftlik hayvanları ve su ürünleri yetiştiriciliğinde kullanılan antimikrobiyal ilaçların satışında %50 azalma sağlanması ve organik tarım arazilerinin toplam tarım arazileri içerisindeki payının %25'e ulaşması hedefleniyor.

BÜLENT ÖZCAN

T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği
Başkanlığı Mali İşbirliği ve
Proje Uygulama Genel Müdürü

AB dönemi açısından kritik bir süreçteyiz. Geçtiğimiz yıl AB yönetiminde gerçekleşen değişiklikler sonucu oluşan yeni politikalarla birlikte Yeşil Mutabakat merkeze oturdu. Bu da iş dünyasını çok yakından ilgilendiriyor; çünkü Yeşil Mutabakat, üretimde karbon kullanımının düşürülmesi üzerine kurulmuş. Dolayısıyla iş dünyasının bu düzene göre hareket etmesi gerekiyor. Bu da tabii önce üretimi, sonra da ticareti etkiliyor. Dolayısıyla Türkiye'nin en büyük ticaret partnerinin AB olduğunu düşündüğümüzde, bu düzenlemeler hepimizi çok yakından ilgilendiriyor.

Yeşil Mutabakat kapsamında Ar-Ge ve inovasyon önemli bir yere sahip. Bu konuda da kritik bir eşikteyiz. Çünkü AB 7 yıllık dönemlerle mali çerçevesini belirler ve şimdi 2014-2020 dönemini geride bırakıp 2021-2027 dönemine giriyoruz. Programlar ve politikalar yeni başlayan mali dönemle birlikte yeniden gözden geçirilmeye başlandı.

Ufuk 2020, Türkiye'nin 300 milyon avro katkı payı ile katılım sağladığı bir program. Dünya'nın en büyük Ar-Ge ve inovasyon programı. Bu kapsamda, son çağrı geçtiğimiz Eylül ayında yayımlandı. Bizim açımızdan Yeşil Mutabakat, tarım ve gıda sektörü açısından da önemli. 74 milyon avroluk bir bütçe mevcut. Program için koyduğumuz bütçeyi geri alabilmek de çok önemli ve bunu gerçekleştirmek için de önemli bir dönem yakaladık. Ancak potansiyelimiz çok daha yüksek.

Türkiye'de bu Program'dan işletme olarak en büyük fon alan kuruluş 6 milyon avro almış. Oysa Avrupalı muadillerine baktığımız zaman, bunun 50-60 milyon avro civarında olduğunu görüyoruz, yani neredeyse 10 kat fazla fon almışlar. Büyük sanayi kuruluşları için durum böyle. Start-up ve KOBİ'lere baktığımızdaysa bu fark

100 kata kadar çıkıyor. Bu sebeple çok daha fazla projenin içinde yer almalıyız. Stratejik olarak ilerleyip oyunu iyi oynamalıyız. Aktörlerin iyi belirlenmesi, doğru konsorsiyumlarda yer alınması ve sürecin iyi öğrenilmesi çok önemli.

Ufuk 2020 programlarında büyük ve küçük çeşitli proje imkanları mevcut. Faaliyetler ve proje pazarları iyi takip edilmeli. İş dünyası ve çatı kuruluşlar sürece daha fazla dahil edilmeli. Kamu kuruluşları olarak Ufuk 2020'ye katılmayı bir devlet politikası olarak görüyoruz. Artık bu devlet politikası şirket politikası haline de gelmeli. Dolayısıyla özel sektör bu konuda oldukça iyi bilgilendirilmeli. Birebir çalışma ve yakın takip gerektiren bir mekanizma ile karşı karşıyayız. Sizlerin desteği ve sahiplenmesi bizim için çok önemli.

ÇINAR ADALI ÖNER

TÜBİTAK Ufuk 2020
Programı Ulusal İrtibat Noktası

Avrupa Birliği Çerçeve Programları, Birlik'e üye ve aday üyeler arasında uyumun sağlanması için kurulmuş programlardır. Bu, dünyanın en büyük sivil bütçeli araştırma programıdır. Desteklenen konular; bilimsel araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyon faaliyetleri şeklinde karşımıza çıkıyor. Türkiye'nin ilk olarak 2002-2006 yılları arasında yürütülen 6. Çerçeve Programı'na katıldığını görüyoruz. Sonrasında da 7. Çerçeve Programı ve Ufuk 2020 Programı'na katılım sağlandı. Son olarak önümüzdeki yıl itibarıyla 94.4 milyar avroluk bir bütçeyle Ufuk Avrupa Programı'na geçiş yapılacak.

Green Deal çağrısına baktığımız zaman, ilgili çağrının Ufuk 2020 kapsamında olduğunu görüyoruz. Green Deal; bilimsel araştırma, teknoloji geliştirme ve inovasyon faaliyetleri yanında sosyal ve ekonomik kalkınmayı da hedefleyen bir Program. Ayrıca üniversite-sanayi işbirliği de teşvik edilmekte.

Türkiye AB üyesi olmamasına rağmen bir katkı payı ödediği için söz konusu Program'dan Avrupa'daki KOBİ'lerle aynı oranda yararlanabiliyor. 6. Çerçeve Programı'nda Türkiye %32'lik bir geri dönüş aldı. 7. Çerçeve Programı'nda ise %80 geri dönüş oranı mevcut. Ufuk 2020 Programı henüz bitmemiş olmakla birlikte, bu Program dahilinde yapmış olduğumuz katkı payından fazla bir geri dönüş sağlamış bulunmaktayız. Fakat Türkiye'nin başarı oranını artırması şart.

Ufuk 2020 fonlama kurallarına bakacak olursak, Ar-Ge ve inovasyonda, kuruluş farkı gözetmeksizin %100; inovasyonda kar amacı gütmeyen kuruluşlar için %100 ve kar amacı güden kuruluşlar için %70; ve ek olarak tüm projelerde genel yönetim giderleri için ise %25'lik fonlama sağlandığını görüyoruz. Fondan yararlanmak için teminat gösterme ihtiyacı yok.

Ufuk 2020'deki en başarılı ülkeler (Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, İspanya, İtalya, Hollanda ve Belçika) Türkiye'nin aynı zamanda yüksek miktarda ticaret yaptığı ülkeler. Bu avantaj bu Program kapsamında da değerlendirilmeli.

Avrupa Yeşil Mutabakatı'ndan bahsedecek olursak, bu Program ile 2050 yılına kadar Avrupa'nın karbonsuz ekonomiye geçişinin hedeflenmekte olduğunu söyleyebiliriz. Mutabakat'ın genel hedefi, karbon ayak izinin azaltılması ve karbonsuz ekonomiye geçişin tamamlanması. Plan kapsamında 2027 yılı sonuna kadar 1 trilyon avroluk AB bütçesinin sürdürülebilir yatırımlara ayrılması hedefleniyor.

Yeşil Mutabakat kapsamında Eylül 2020'de açıklanan çağrılardan biri ve bugünkü konumuz olan "tarladan çatala" alanına bakacak olursak, çağrının 74 milyon avroluk bir bütçeye sahip ve tarımda karbon kullanımının azaltılmasına yönelik olduğunu görüyoruz. Bununla, tarımda sera gazı emisyonlarının ve kimyasal ilaçların; hayvancılıkta antimikrobiyal ajanların; ve gıda atıklarının azaltılması planlanmakta. Çağrı kapsamındaki projelerin 4-5 yıllık olması isteniyor. Projeler, pazara dönük aksiyonlar kapsamında destekleniyor. Çağrı dahilinde başvuru yapılabilecek 6 alan görüyoruz. Bunlar; sera gazları, iklim nötür gıdalar, tarım ilaçları, antimikrobiyaller, gıda kaybı ve atıkları ve sağlıklı beslenme.

Türkiye'den başarı hikayelerine bakacak olursak, ilk olarak IMPAQT'ten bahsetmek istiyorum. Çamlı Yem ve Besicilik A.Ş., Netaş Telekomünikasyon A.Ş. ve Dokuz Eylül Üniversitesi ortaklığında entegre çoklu trofik su ürünleri yetiştiriciliği için akıllı yönetim sistemi geliştirme amacı olan bir proje. Proje, bir araştırma ve yenilik projesi. Proje Koordinatörü ise İrlanda'dan Marine Institute ve projede toplam 21 ortak mevcut. Proje bütçesi 6 milyon avroya yakın ve Türk ortakların bütçesi ise 803 bin avro civarında. Proje 2018-2021 yılları arası için planlanmakta.

Bir başka başarı hikayesi ise, gıda atıklarını azaltmak için yüksek performanslı polihidroksialkanoat esaslı ambalaj üretimi amaçlı YPACK projesi. Bu proje bir yenilik projesi olarak karşımıza çıkıyor. Projedeki Türk ortak Migros. Proje Koordinatörü İspanya'dan CSIC ve toplam ortak sayısı da 20. Türk ortağın bütçesinin 185 bin avro civarında olduğu projenin toplam bütçesi ise yaklaşık 7.3 milyon avro. 2017 yılında başlayan proje Ekim 2020 itibarıyla sona erdi.

Ancak ortaklar yeni projelerde yer almaya devam ediyor.

Ufuk Avrupa Programı (2021-2027) bilimsel mükemmeliyet, küresel sorunlar ve endüstriyel rekabet ve inovatif Avrupa olarak 3 bölüme ayrılıyor. Gıda ve tarım alanında faaliyet gösteren firmalarımızın alanı küresel sorunlar ve endüstriyel rekabet başlığı altındaki gıda, biyoekonomi, doğal kaynaklar, tarım ve çevre alt başlığı ve inovatif Avrupa başlığı. Firmalarımızın bu alanları dikkatle incelemeleri gerekiyor.

(Çınar Adalı Öner'in seminer sırasında paylaşmış olduğu sunuma <http://www.deik.org.tr/contents-fileaction-25975> bağlantısı üzerinden ulaşılabilir.)

Soru-Cevap Oturumu

- Proje bileşenleri farklı TRL (Teknoloji Hazırlık Seviyesi) barındırdığında nasıl bir yol izlenmeli?

Çınar Adalı Öner

Çoğu projenin içeriğine baktığımız zaman, 5-7 TRL arasında olduğunu görüyoruz. Burada istenen, teknoloji geliştirme aşamasında olunması. Farklı ortakların farklı katkıları olması normal tabii. Ama projenin tüm TRL'leri karşılayabilecek şekilde dizayn edilmesi gerekiyor. Burada ortaklık yapısına dikkat edilmesi gerekiyor. Projeler için firmalar olmazsa olmaz. Demonstrasyon yapabilecek firmalarımızın katılması gerek projeye.

- Proje kapsamı birden fazla konu başlığı içerebilir mi?

Çınar Adalı Öner

Hayır. Bir proje, 6 konu başlığından sadece biri kapsamında olabilir. Ancak, farklı alanlarda farklı konsorsiyumlarda yer alınabilir.

**UFUK 2020 AVRUPA YEŞİL
MUTABAKATI TARIM VE GIDA
SEKTÖRÜNE YÖNELİK TEKLİF
ÇAĞRILARI BİLGİLENDİRME
SEMİNERİ**

**TÜRKİYE-AVRUPA
İŞ KONSEYLERİ**

**TÜRKİYE-DANİMARKA
İŞ KONSEYİ**

NAİL OLPAK
DEİK Başkanı

CANER ÇOLAK
Genel Sekreter

MERİH KEPEZ ÖRNEK
Genel Sekreter Yrd.

DİLEK TUNA
Bölge Direktörü
dtuna@deik.org.tr
+90 212 339 50 36

BÜŞRA ŞENER
İş Konseyi Koordinatörü
bsener@deik.org.tr
+90 212 339 50 22

**Semineri izlemek için lütfen
tıklayınız.**

**DEİK üyeliği için lütfen
tıklayınız.**

